

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Alkotmányos érzék.

A mi alkotmányos életünk valóságos Csáky-szalmája, a melyet kénye-kedve szerint téphet meg minden elvetemült ember, a ki a kormányval összekötetésben áll. Ez különben természetes következménye közviszonyaink korrupt állapotának.

A nemzeti fejlődés legkétségtelegebb bizonyítéka, az erősen kifejtett alkotmányos érzék. Vagy talán helyesebben: az erősen kifejtett alkotmányos érzék a nemzeti fejlődés legnélkülözhetlenebb szükségére. Ez ok és okozat s mint ilyen egymástól el nem választható; egyik a másik nélkül föl nem telezhet.

És mi tulajdonképpen az alkotmányos érzék? Nem egyéb, mint az alkotmányos törvényeknek, nem csak szövegükben, de értelmükben is teljes tiszteletben tartása. Az az, nem csak tisztelnünk s engedelmessékednünk kell köztörvényeinknek a szó szerinti értelemben, de annak szellemét, irányát és célját is helyesen kell értelmeszünk s e ki nem fejezett célt szolgáljunk minden tetteinkben. Ez az alkotmányos érzék az, mely életet lehel a törvény holt betűibe s mely az állam keretén belül a polgárok meglegedésének, nyugalmanak egyedüli biztosítója. Az alkotmányos érzékkel bíró nemzetek, a fejlődés és a fejlődéssel járó változott viszonyoknak megfelelőleg, minden rázkódásokat nélkül módosítják törvényeiket, mert fő alapelvök

az együttesen élő polgárok szükségleteinek igazságos kiegyenlítése.

Tagadhatatlan azonban, hogy az alkotmány formák között még nem találtuk meg azt az ideális berendezést, mely a szabad fejlődésnek nélkülözhetlen szükségére. Igaz azonban más részről az is, hogy az ideális alkotmány forma is csak abban az esetben szolgálhatna célját hiven, ha a nemzetekben magukban az alkotmányos érzék teljesen és erőteljesen ki volna fejlődve. Az alkotmányos érzéknek kell előbb eltöltenie a nemzetek egyesit s csak ezután remélhetjük helyes megváltozását a alkotmány formáknak.

A parlamentáris alapon nyugvó alkotmányok, a modern kor vívmányainak tekintetnek, mert ezek volnának hivatva felszínre hozni és érvényre juttatni, az egész nemzetben levő szükségérzeteket, s mint a nemzeti érzések hű kifejezői a a közszükségletek kielégítésének irányába terelni a nemzet fejlődését. Sajnos a szándékolt célt nem szolgálják sehol a parlamentek, s még a mintaképeül használt angol parlamentben is gyakran túll kerelkedik a közérdeken az egyéni, vagy a kikk érdekek kielégítése.

Nem akarjuk a parlamentáris alkotmányok minden vigasztalhatatlan állapotát egyenesen a parlamentáris alkotmány forma rovására felírni, mert midőn a vallás ellen s ez alapon a vallás erkölcsiség ellen is nyit támadások intézettek, csak természetes

következményeit látjuk e veszedelmes áramlatoknak, midőn a vágyakkal telt, s idegeikben meggyöngyült emberek legnagyobb része erkölcs vagy akaratérő hiányában az önérdék hajhászatnak lett rabja. Ez az önérdék az, mely elnémitja lelkiünkben a közérdeket támogató hangot; ez az önérdék az, a mely különböző változataiban uralkodik a parlament-k működésén.

Az angol-szász faj erősen kifejtett alkotmány érzéke sem menti meg parlamentjeit a kisebb korrupcióktól, de elhatalmasodni sohasem bír az elfogulatlanul ítélő szigorúan alkotmányos érzékű nemzet fölött. A francziák alkotmányos érzékét tul lobbanékony, tul ideges temperamentumuk tévesztik meg gyakran s ez ingadozó és kiszámíthatatlan alkotmányos érzék éppen rávezeti az alkalmas időpontok kihasználására a kevésbé önző embereket is.

Nálunk sokkal szomorubb viszonyokkal kell számot vetnünk, mivel a nemzet legnagyobb zömét képező nép kevés kivétellel teljesen nélkülözi az alkotmányos érzékét.

Alig van ország, mely oly sok nemzetiséget, s oly eltérő művelődési állapotokat mutathatna fel, mint Magyarország. Részben a művelődés hiánya, részben pedig a szerencsétlen nemzeti politika által darabokra tépett nemzettest az oka annak, hogy nálunk az egész népeiséget átható eszmék, melyek a nemzeti gondolkodás egyöntetiségének létfeltételei, nincsenek;

Vadrozsa.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —
Irta: Helione.

Tüskéktől védve, süttét levelektől árnyalva, szelid fejeeskéje ott ingott-ringott egy csipkebokron a hegy lábánál. — Mögötte a lombos erdő, felette a kék égbolt, alatta a zuhogó patak. A napsugár csak megtörten, átszűrődve juthatott hozzá, enyhe melegével gyenge pirt varázsolva a halvány szirmokra. — Körötte ünnepies csend, mit a természet társalgása tett még magasztosabbá. — Zizegő bokrok, zümmögő bogárcák, döngicsélő méhek; a nagy köveken kristálytisztán tova futó habok titokzatos csobogása, az esti szellő lágy, enyelgő suttogása vette körül.

Ha az est kibontá szárnyát s reá borult a nagy mindenségre, jött a szellő, átölelve ringatgatta, míg a víz moraja elaltatta; aztán megjelent az éj királya s ezüstös, rezgő fényét ráhíntette a nyugvó természetre, tündéres varázssal vonva be a tájat. — Milliárd csillogszemek örökös tekintettek alá a magas égről, s a kis csalogány bus panasza edesen olvadt be a nyugalom éjszakájába.

Bájós tündérvilág volt ez itt, tiszta és fényes, mint az égi harmatessepp; a paradicsomból egy kiszakított rész, melyben élni földöntali jutalom.

Titokzatos szongás-bongás töltötte be körötte a levegőt, de ártatlan lelke nem értette e csodás hangokat s tűnődve kutatta, mit suttog a szellő? mit zümmögnek a bogárcák? mit

döngicsélnek a méhek? mit csereg a patak? s miről beszél a rejdélyes, káprázatos, holdsugáros nyáreg? ... Miről? ... Miről? ...

Egy feledetlen, szép napon aztán megtudta. —

Fényes szárnyu, ragyogó pillangó tévedt a völgybe. Oly kellemesen érintette, a zajos külvilágból, kábító virágitatból az enyhe, üde légkörbe menekülhetni, s a sok unalomig ösmert élvek után oly kedves pihenőt nyújtott a szeliden ingó-ringó csipkebokor!

A vadrozsaacska bálulva gyönyörködött az ismeretlen jövevényben s a lepke elragadtatva az egyszerű természeti szépségtől — vagy már természeténél fogva — avagy csak másnak híján szívesen hajlott az igénytelen kis virághoz, mely megigézve, kábultan engedett az édes veszélyes csábnak.

S megtanult sokat, mit azelőtt nem tudott!

Fájó élvezettel érezte, hogy hiszen eddig nem is élt, csak öntudatlan létezett! Most tárt fel előtte, hogy az éltető elem hiányzott belőle; kezdte felfogni ama mély titkot, nagy rejtélyt, mely a világba éltet lehel, fűntartja, igazgatja. Hogy van egy mindennél magasztosabb, hatalmasabb érzelme, mely ezer üdvvel, ezer kinnal váltakozik; mely egekig emel, majd a porba sújt, mely magában hordja a boldogságot s a poklot egyaránt! — Árvának, elhagyottnak érezte magát, egyszerre a bájós tündérvilág közepette s irigyelte azokat a pompás virágokat, melyeket égető napsfény hamar elhervaszt, csapodár lepke korán megöl, de melyeknek pillanatnyi léte is fölér az örökkévalósággal, mert — szerettek!

— Szerelmem nélkül az élet nem élet — mondta a fényes szárnyu, ragyogó pillangó s az esztelen vadrozsa úgy vágyott élni — élni!

A lepke kipihente magát, csábította a megszokottság — szánakozó vonalozással nézte a kis virágot — aztán egykedvűségből? ... nagylelkűségből? — tova lebbent, vissza ama bűvös világba mely ezer veszélyével, ezer szépségével magához vonzotta.

A vadrozsa most már értette, mit suttog a szellő; értette a bogár zümmögését: tudta, hogy a napsfény, holdsugáros nyáreg, mind szerelmet lehel, szerelmemről regél, szerelmemre tanít!

Olyan színtelen, pusztá, egyhangú lett egyszerre neki ez a világ, ez az ő világa! —

Epedő sóvárgás, emésztő vágy szállotta meg, forró napsugár, bódító pillangó csók után; s nem bánta, ha egy percznyi üdvért eléri is az örök kárhozat! ... Könyörgött a jázati szelvény, zuhogó pataknak, vigyék magukkal ki a nagyvilágba, — pillangó közelébe, megsemmisülésbe!

Hiába könyörgött minden körülötte:

— Ne menj el! nem a te világod az, elpusztulsz benne s nincs ut a visszatérésre! Maradj itt zöldlevelek árnyán, tüskéktől megvédve, rejtett völgy ölen!

A balga virág nem hallgatott reájok, haitotta vágya, ize szerelme s bármí áron, de oda akart jutni a fényes szárnyu, ragyogó pillangóhoz, ha csak pillanatra bár.

Végre a szellő megszállta esdekléseit, ieszakította a csipkebokorról, mely bánatosan ingott-ringott, míg a kispatak szomoruan csobogott. Aztán vitte magával a kívánt édenbe.

a folytonos irigység és gyűlölködés igazságos gondolkozásunkban a nemzetiségeket megtévesztették s éppen ez okokból alkotmányos érzék még azokban sem fejlődött ki, a kiket műveltségük fókuszára más különben képesítene. Ez áldatlan viszonyokhoz hozzájárul a legridegebb abszolútizmusból az alkotmányos életnek minden átmenet nélküli beköszöntése, a mely maga után hozta a zavart s a fejetlenséget, mely még a jóakaratuakat sem mentette meg a kapkodás és a próbálgatás veszélyeitől.

Deák Ferencz bölcsessége és őrzetlensége egy páratlan jelenség s mint ilyen a kiegyezés idejében rendkívül nagy szerencse volt a nemzetre. Az ő élettapasztalata és nagy tudása felismerte a nemzet szélsőségeit és őrzetlensége megmentett bennünket attól a nagy szerencsétlenségtől, hogy ez érdekeket saját egyéni érdekeink, személyes hiúságának fel áldozza. Pótláhatatlan nagy veszteségünk azonban, hogy ez a nagytehetségű, őnzetlen lelki ember alkotmányos életünknek legalább első negyedszázadán át nem vezérelte sorunkat. A mit ő a kiegyezés nagy munkájában s az alkotmány biztosításait képező más törvényekben letett, csak alapja volt annak a nagy épületnek, a melyet az alkotmánynak biztosítékul az önzetlenségi jogát visszanyert nemzetnek fel kellett volna emelnie.

Ne okozunk egyeseket a szomorú következményekért; ne hárisunk el a felelősséget egyes emberekre, a magunk hibáért; ne vádoljuk Tisza Kálmánt és utódait a kormányzásban azért a korrumpált viszonyokért, a melyeknek terhét és kétségbeesztő körülményeit valamennyien súlyos teherként cipeljük vállainkon. Tisza Kálmán s a többiek is mind egyes emberek, legrosszabb esetben egyes érdekeszövetkezetek voltak s hogy az ő önző érdekeiknek rabszolgaként alárendeltük magunkat, az ő hibájuk-e, avagy közös mindnyájunkké?

Nem a mi alkotmányos érzékünk hiánya tette-e lehetővé, hogy ők önző érdekeket szolgáltak ott, a honnan bármikor elűzhették volna? Nem a mi gyöngeségünk okozója-e, hogy alkotmányos törvényeinkben rejlő jogainkat bitorolni engedjük a kormányok önző zsarnokainak? Ők parancsoltak jogtalanul, és midőn mi engedelmeskeltünk a jogtalanoknak, vajjon nem vállaltunk-e bünrészességet magával a jogtalansággal? Gyöngeségünkben nem váltottuk-e be hallgatagon bár, hogy alkotmányos érzék hiányában érdemtelene vagyunk magára az alkotmányra? És ha most esztelen emberek durván kobozták el tőlünk, többet tettek e, mint megfosztottak magától az önmagunkat ámitó illúzióktól? Hiszen ezért nem haragudni, érvendezniünk kellene, mert legalább most tisztán látunk s tőlünk függ, hogy utainkat másképpen vezessük. Igaz, hogy alkotmányos jogainkat vissza szerezni nem lesz könnyű dolog, mert sokkal nehezebb az elvesztettét visszazerezni, mint a meglevőt megőrizni. De ha nehézségekkel kell megküzdenuk, ok ez arra, hogy feladjuk a reményt, mely a küzdelem utáni sikerrel kecsegtet?

Hogy azonban öntudatos munkát végezzünk, ne a tetőnél kezdjük a ház építését, hanem az alapjánál. Az a talaj pedig a hol a mi alapvető munkánkunk kezdődni kell: a nép szíve és esze. Ide rakjuk le alapját az alkotmánynak, az alkotmányos érzékekben. Közeledjünk a néphez hogy közelebb emelhessek őt is magunkhoz. Világosítsuk fel az elméket, nemesítsük meg a szíveket. Az anyag jó, mert a nép látszólagos romlottságának tudatlansága csak az oka, mert azok kiknek kötelességük volna előre vinni a művelődésben e köztársaságot vagy lelkiismeretlen hanyagságból, vagy rosszindulatból, hogy tudatlanságát önző céljaikra kihasználhasák nem teljesítik.

Papok és tanítók, kik természet szerinti vezetői a népnek, ne legyenek közönyösök a reájuk háramló kötelezettségekkel szemben. Nem mindenkinek a helyzete és tehetsége hivatott, hogy egész országot mozgósítsop a nagy eszmék szolgáltaiban, de a maga körében minden egyes, a ki lelkiismeretesen és a nemes eszme iránti lelkesedéssel buzgólkodik, hasznossá teheti magát a nemzet s az egész emberiségre. Csak akarni kell és saját akaratunkban le van téve a siker.

Megrontott, züllött helyi viszonyokkal, nem kételkedünk, fáradságos lesz a munka, s nehéz lesz kivívni a sikert. De a vasakarat, a kitartás olyan mint az idő, mely megőrli és elkoptatja még a hallhatatlanságra kiszemelt dolgokat is. A mi munkánk nincs időhöz kötve, s bár általános az óhaj, hogy minél hamarább szabaduljunk a mai állapotoktól, ne fogjunk a nagy munkához azzal az izgatott türelmetlenséggel, mely kevesebb sikerrel kecsegtet s hamarabb kifáraszt. Hanem úgy fogjuk a nagy munkához, hogy annak, habár nem időhöz kötötten, de sil erőnlie kell. Ez legyen a jelszavunk és az erős akarat nem fog eredménytelenül megsemmisülni. A nemzet élete nem évekre, nem évtizedekre terjed, s ha a mi munkánk másfél évtizedet venne igénybe: munkálkodjunk, mert az igazságot érvényre kell juttatnunk. Ne állítson meg utunkban az élet ismeretlen határára való gondolat, ha mi kidőlünk, lesznek utódaink, a k k a mi munkánkat befejezik.

Itt van a tél. A rideg természet tétlenségre kárhoztatja s egymáshoz közelebb hozza a népet. Használjuk fel ezeket a kedvező napokat, hogy az alkotmányos érzékek erőteljes palántáját elültessük a nép szívében. Hogy eredményel járjon a munkánk, mindenekelőtt az igazságot iránti szeretetet ébressük fel szíveikben. S kezdhetjük-e a munkánkat alkalmasabb eszközzel, mint a

a mű befejezését, megjelentetését, és ezekben az irodalmi körökben híremet az Endrődi Sándor klasszikus mondásának, a mellyel az utolsó kéziratot nyomdaba adta:

— Szinte fáj, hogy már bevégeztem.

— A dicső Rákóczi-korszakot akartam notákban megszólaltatni, úgy hogy e noták a létszáz év előtt lezajlott tőzételmet újra zengjék, jelenítsék.

Ez a kötet bevallott ezéja.

És soha célt jobban el nem értek, soha szerző jobban el nem találta a művébe illő hangot, és soha műből nem sugárzott ki a maga korszakát poétikusabban jellemző ihlet, miut ahogy azt a kurucz dalok könyvében tapasztaljuk. É s a mint olvasuk a kötetet, a melyet nem fognak lapozgatni, mert hiszen minden lapja leköti a figyelmet, a mint gyűnyörködünk a költeményekben, a melyek közül nem egy már első olvasásra befészkelődik emlékezetünkbe, elfog a lelkesedés, elfog a bánat, röstelkedünk egyért, dicsőségérzettel gondolunk másra, mosolygunk a magyar őshumoron és összeharapjuk fogunkat szenvedések olvasásakor. Olyan igazi sirva-vigadó, vigadva-síró ennek a könyvnek a poézise, olyan minden ízében, minden betűjében magyar.

Mégis német költőt juttat eszünkbe.

A derék Bodensädt Frigyes, aki oly pompásan megtréfálta honfitársait.

Közélette Mirza Saffi perzsa dalait; bámulta mindenki azt a valódi orientalis, bübajos ékes nyelvezetet, a melyről aztán kitént

Nehéz, fárasztó volt odáig az út, a kis vadrózsának; mögötte egy elvesztett paradicsom, előtte száz gyötrelmekkel telt pokol; de azért kitartással küzdött tovább-tovább, míg lansadtan a célhoz ért.

Minő világ tárult itt szemei elé!

Kábitó zaj, bódító illatár töltötte be a levegőt, s a napugaras fényben szines, tarka szárnyu lepkecsoportok libbentek ide-ottra. Ugy nézte, egy kereste ebben a káprázatos csoportban az ő lepkejét, kinek olyan csábító volt a szava, édes a csókja; — a kiért ott hagyta otthonát, az ő világot; s eljött ide a fénybe, zajba. Kereste és meg is látta. Fényes szárnyán megtört a nap fénye, a mint ellebbent a kis vadrózsa előtt. Látta, megnézte s mégis úgy tett, mintha nem vette volna észre, — tova-repült s szállt egy hervadó fehér liliomra, melynek gyilkos ajakáról oly sok lepke szivta már a halálos csókot.

Nagyon fájó, keserves volt a csalódás, a mi a kis vadrózsát érte. Szeretett volna megsemmisülni azonnal. De jöttek más lepék, a kik észrevették az egyszerű vad rózsaszépességét, vigasztalták, hitgették, csókolgatták. És ő elkeseredve eng dte át magát ennek az emésztő csábnak. Mikor aztán a pillangók csókja elfonnyasztotta szépségét, a nap tüze megperzselte leveleit, a por belepte halavány szirmait, — akkor ébredt csak öntudatra. Oh milyen emésztő vágy fogta el, — menekülni inren, hol hamis minden: nem igaz a szó, mesterkelt az érzés, hazug a csók, sötét a fény, gyűlöletes a pompa és kin a mosoly. Epedő sóvárgás, — emésztő vágy szállotta meg, visszajutni oda az édes, az elhagyott otthonba.

Jó barátját a szellő esdekelve kérte:

— Ah vigy vissza az i gó-ringó rózsabokorra, szelid völgy ölébe, zizegő burok, zümögő bogárkák, döngiesélő méhek közelébe. Hadd halja a még egyszer a futó habok titokzatos csobogását s az eszi szellő halk suttogását. Oh vigy vissza régi otthonomba, hadd éljem át ott életem feledésben édesen. — A szellő végig simogatta lágy kezével. „Késő, késő” susogta neki szomorúan, csendesen.

A szerencsétlen kis vadrózsa keserű csalódással hajtott hervadásra bus fejét s a remélt csillogó harmatcsepp helyét egy fájó, égető könnycsepp rezdelt portól besepert halavány szirmain.

Kurucznoták.

— A »Fejérmeyei Napló« eredeti tárczája. —

— Én soha életemben több gyönyörrel nem dolgoztam munkán, mint ezen a kis notás könyvön.

Ez a mondás egy új könyv előjáró beszédében olvasható, és olvasható lesz maholnap egy másik könyvben is, a — magyar irodalom történetében.

Endrődi Sándor fejezi ki vele, hogy mennyi szeretettel, mennyi kedvvel és a munka előhaladásához képest fokozódó büszkeséggel foglalkozott kuruczdalaiival; mennyire szívéhez nőtt ez a gyűjtemény, a mely eddig folytatott költői működésének fényes betetőzése.

A lapokban megjelent egy-egy mutatvány.

Feltűnést keltett mindegyik. Irodalmi körökben mindjobban sürgették

keresztény vallás tanainak megerősítésével, a mely vallásnak alapja a minden igazsághoz vezető legegyszerűbb ut, a felebaráti szeretet.

Lugos új püspöke.

Motó: Spiritus actus creat Episcopos!

Nem vagyok oly régen és nem is leszek oly soká távol édes hazából, hogy mindenféle ügyei és bajai ne érdekelnének.

Igaz, figyelemmel kísérve a haza politikai és egyházi eseményeit, valóban kétségbe kellene esni, ha bizonyos tekintetben, de mindig inádvá a jó Isten gondviselését és bámulva ennek kifürkészhetetlen utait — némiképp meg nem vigasztalának ezen sorok homlosára irt biztató szavak.

A magyar kormány két év lefolyása alatt valódi hajszát folytatott néhány püspöki szék betöltése ügyében. De úgy látszik, hogy legálább is a lugosi püspökség betöltése ügyében csütörtököt mondott liberális szélpuskája. Legálább ezt engedi egész bizonynyal következnie a legfelsőbb kézirat, mely f. évi nov. hó 22-én dr. Radu Demeter gör. kath. ezimzetes esperest, a bukaresti lat. szert. r. kath. seminarium fiatal rektorát nevezi ki és hívja vissza magyar földre, hogy foglalja el a lugosi gör. kath. püspöki széket.

Ugy mondják a magyar lapok, hogy szörnyű meglepetéssel veszi ezt főleg a hazai gör. kath. papság. Nem tudom, hogy miért, mert talán nincs is miért. De hogy maga a miniszterelnök talán a legnagyobb meglepetéssel vette ő felsége ezen kinevezését, melyben a szakasos miniszterelnöki elterjesztés is ott van, azt már előbb merném állítani, mert hártározatlan tudom, hogy volt idő, még pedig nem olyan régen, hogy Bánffy Dezső uraimék dr. Raudu nevének csak hallatára is a kánikula ideje alatt is fáztak. Hogy volt-e reá oka, lehet is, nem is. Attól függ, hogy hogyan voltak a kormánytól informálva dr. Raudu magatartására nézve Romániában: in puncto magyarság, hazafiság.

Nem rajtam mulik az immár főpásztori rangra emelt, a Főlség legmagasabb bizalmával kitüntetett egyszerű áldozáról mérvadóan nyilatkoznom. Ismerem az új főpapot esztendő

óta mint a dogmában és filozófiában otthonos embert, mint ügyes gazdát és mint olyan papot, ki sokkal büszkébb, sokkal ambiciózusabb volt és sokkal többet tartott bármikor és bárhol magára, hogysem a világ hozzáférhető volt.

A szerencse gyermeke volt ő mindig, de nem kevésbé a partfogásolás egyéne is, ki valódi mesterséggel volt képes mindig megragadni a nyíló alkalmat és kihasználni, és még mielőtt Goluchowszky pártolását, ő Felsőge bizalmát megnyerte volna, birta szentséges Atyánk, XIII. Leó pápának kegyét, ha nem is annyira eszessége miatt, melylyel annak idejében előtte disputált és mely a tudori ezimzet szerezte meg neki Romában, mint inkább többszöri Romába való küldetési által Bucarestből Balázsfalván keresztül.

Dr. Radu jelenleg 35 éves (szül. 1861. nov. 7.) mult, az elnyert méltósághoz képest tehát nagyon fiatal. Alig volt egy éves pap (ordináltatott 1885. jul. 26.) midőn Bucarestbe illetve a Bucarest mellett lévő Cioplea (mond Csoplya) nevű bulgár özségbe, hol akkoriban a passionisták ősi kolostorában volt a seminarium, küldetett praefectusnak, később ökonomusnak.

Az egyházmegye rendezetlen viszonyai közt szorgalmasan csakhamar volt eredménye, úgy, hogy néhány esztendei ott léte után a seminarium vezetésével, ugyszintén az egyházmegye anyagi ügyeinek rendezésével bízták meg. Mindkét tisztelet máig vitte.

Radu dr. egyszerű, a hol lehet szokimondó, törekvő ember, ki a kezdetnél meg nem áll és terveinek kivételénél magát mindig tudta tenni az utba esett akadályokon. A bucaresti új és elég csinos, ha nem is mindenben megfelelően és észszerűen berendezett seminarium, sok hasznos dolgot s sok anyagi előmenetelt köszön ökonomikus tehetségének, de mindenekelőtt szüntelen fáradozásainak. És ez tekintetben megvalljuk, hogy az egyházmegyére nézve dr. Radu emenelete veszteség lesz.

Dr. Radu tulajdonképeni küldetése, midőn Romániába jött, misszionárius küldetés is volt, a mennyiben a Romániában, illetve a Bucarestben tartózkodó gör. kath. községek összegyűjtésével és lelkivezetésével volt megbízva, sőt mint gör. kath. plébános is szerepel az egyházmegyében. E tekintetben működése mennyiben járt sikerrel, nem tudom. Tán több sikerrel járt politikai helyzete, a mennyiben mint román születésű és ajku egyének, úgy az egyéni,

mint az egyházmegye kívánalmainak és szükségének megfelelőleg, a kül- és politikai világ előtt bő alkalmal nyílt beszélni és tenni, a tán püspöki székét is ennek köszöni, mert mint látszik, míg a románokat szép szavakkal tudta tartani, Magyarországon sem játszott a püspököknek kegyét. Politikai tehetség, mi egyéb apostoli sajátosságokkal bizonyára szükséges manap minden magyar püspöknek.

Ugy hisszük, hogy mint jó és erős román, mely mellett mostantól jó magyar, az is kell lennie, azonkívül még jó, apostoli katolikus főpapnak is, — lesz is alkalma Lugos új püspökének politikai tehetségének hasznos módon érvényt szerezni, annál is inkább, mert megvagyunk győződve arról, hogy összekötéseinek szálat a külügyminiszteri kabinetben fonód ak csomóba és kiterjednek nemcsak az erdélyi románok között, hanem Romániában magában is. Ha más nem is, de mint románajku és magyarföldi is gratulálhat magának, mi még neki, hogy ő Felsőge az idén Romániát szerencsésítette látogatásával. S ha dr. Radu jobban is beszél a román, olasz s tán a francia nyelvvel, sőt a latint is, mint a magyart, mégis gratulálhatunk a lugosi egyházmegyének is, hogy oly fiatal erőt nyert püspöki székre, oly püspököt, kinek, ha talán a magyar kormány, mint olyannal esetleg némelykor collisióba is kerül, — mégis jövője van, s mint tudjuk hivatalában kitartása is, oly püspököt, kivel, hogyha bizalommal közelednek hozzá papjai, bizonyára célt érnek.

A magyar püspöki kar is, habár dr. Radu mig magyar viszonyokat és ezek között leendő hivatás körét illeti, nagyon is ünevez lesz, mégis oly tagot nyer az új püspökben, ki még tud tanulni, okulni és alkalmazkodni, eszes embert, ki felfogva helyzetét, mint püspök is, de adja az Isten, úgy kívánjuk és óhajtjuk — mint magyar ember is betöltsé helyét.

Dr. Radu szegény, de becsületes oláh földmives szülők gyermeke, az alsófehérmegyei Szászujfaluból. Elemi oktatását Nagy-Egyeden az ottani minoriták katolikus elemi iskolájában nyerte és itt tanulta meg a magyar szót is. Nagy-Egyedről Balázsfalvába került, honnan a boldogemlékü Vancsa érsek a 7-ik osztály befejezése után Rómába küldötte hittani tanulmányainak végzése céljából.

Éppen azért, mivel az új püspök a népből való, hisszük, hogy híveinek jól felfogott érdekében tenni és áldozni fog; annál is inkább,

hogy bizony maga a germán költő gondolta ki őket.

A hogy Bočenstádt, a ki világraszóló hírét „Mirza Saffinak“ köszönhetette, felképezte magát Irán fensikjára, idegen környezetbe, távol népek közé, úgy álmódta vissza magát Endrődi Sándor két évszázad óta elmúlt időkbe és ha Rákóczy Ferenc hegedős lett volna, nem írhatta volna meg találójában azokat a verseket, a melyeknek híre szintén el fog terjedni Magyaror zág határain tul, de a melyeknek aligha akad fordítójuk.

Nagyon is magyarok, nagyon is nemzetiek.

*

A mint soha más, csak magyar ember fujta a tárogatót, úgy nótázta el Endrődi Sándor kurucz dalait.

Talán maga sem tudná elmagyarázni, hogy gondolta ki őket. Többet nem tudna felelni, mint a mennyit az első költeményben mond:

Csodás levegő,
Roppant történet!
Erőt vett rajtam
Bűbáj, igézet.
Mintba kőszárlól
A sas felröppen:
Nagy idők szárnnya
Zúgott fölöttem.

A mi csak történt,
Elöttem állott:
Az egész élet,
Az egész század.

*

Nagy elismeréssel adózik Thaly Kálmán, a kinek gyűjteményéből, monografiájából tanulmányozta a Rákóczy-korszakot, számos motívumot talált ezekben a gyűjteményekben, és ezekről jegyzetekben számol be.

Érdekes megfigyelni, hogy az ilyen motívumból mint készül az új költemény. Liszt Ferenc az „Nem ettem én ma egyebet — fekete retket, kenyeret“ kezdetű népdal első néhány üteméből megírta „Erzsébet“-et, a zeneirodalom egyik legnagyobbserűbb oratoriumát.

Thaly Kálmán feljegyezte ezt az éneket:

De ha az magyarban
Négy vagyon egy nyomban —
Tíz is találkozik
Ott az elbontásban.

Ebből lett:

Akkor erős csak a magyar,
Ha összefog s egyet akar, —
Mégis az a boldog napja.
Mikor egymást pusztíthatja.

Egy ut szakad háromfelé,
Ahány magyar, annyifelé;
Ahol négy van egy csapásban, —
Tíz akad az elbontásban.

De legtöbbször éppen csak egyetlen szó, egyetlen kifejezés szülte a legpompásabb kurucz-nótákat.

Ilyen a „virágénekek“ egyik legszebb része is, a Pittypalatty-ének:

Ritka még a buzavetés,
Ritka, ritka még a rozs;
Fűj madárnak akkor lesz jó,
Ha sűrű lesz és magos —
Csak kereslek: merre vagy?
Pitypalatty!
Pitypalatty!

Bokrosodik, nő a vetés,
Nőjön is csak, nőjön is!
Az hiszem, hogy jön a párom,
Jőjön is csak, jőjön is!
Itt vagy, itt vagy, el ne hagyj!
Pitypalatty!
Pitypalatty!

Fejünk fölött összeborul,
Összesimul a kalász:
Összeborul, összesimul
A szívünk is — jól vigyázz!
Ne menj tovább, itt maradj —
Pitypalatty!
Pitypalatty!

A népdalkomponisták be jó aratásra lelnek ebben a kötetben!

*

Ime egy mutatórány a „Romlott Magyarország“ cziklusból:

Nem, nem ott van a nép,
Hol az a sok cseléd:
Labancz lakomákon;
Nem ott van a nemzet,
Hol a dicső rendek:
Uri lényaláson.

A hü nép kesergőn
Ott bolyong az erdőn
Tátogó sebével,
Csak nyomorát érzi,
Ezer tüske vértzi
S befődi az éjjel.

Ott vérzik a nemzet
A vad rengetegnek
Sűrű sötétjében —

mert tehetsége és ambíciója, melynek, ha nem is tetőpontjára de legalább is magaslataira fel lépett, ezt maguk is megkövetelik tőle, először mint főpásztoról, másodsor és ezt hangsúlyozni akarjuk, ezentúl, mint magyartól, mint magyart egyháznagyról.

Mint olyanok, kik dr. Radut mint „jóformán romániai embert” ismerjük működésében és mint olyan, ki politikailag mindig két szék közt foglalatoskodott, kívánjuk, hogy mint édes hazánk egyik nagy tehetségű püspöke működjék ezentúl, mint valódi apostól, mint első sorban katolikus politikus és harmadszor csakis mint katolikus magyart püspök oly értelemben hogy mindenképen reá illjenek a felemelő, biztató szavak, hogy: Spiritus sanctus creat episcopos. Az aztán már mindegy, hogy mily utakat használ fel az isteni gondviselés az időszerint liberális kormány jelöltjeinek kikerülésére.

Netudtki.

Jutalom az érdemnek.

Megható és szívet, lelket felemelő fényes ünnepeknek volt színhelye folyó évi december hó 3-án a belvárosi polgári leánytanoda díszterme. — Ekkor bucsuzott el ugyanis Bezők József füléi plébános volt kártársaitól és növendékeitől, kiket az őszinte barátság és gyermeki szeretet hosszú tiz éven át szoros kapcsolással fűzött az ünnepléshez. Egész generáció nőt fel oldala mellett és nem csodálkozhatunk a fölött, ha a megjelent fényes közönség legnagyobb része valamikor tanítványa volt. Dél előtt 11 órára zsúfolásig megtelt közönséggel és gyermekesréggel a nagyterem. Megjelentek a tanítói kar Göbel János György igazgató vezetése alatt teljes számban, Grömsperger István apátplébános, Bezők József főiskolászéki gondnok, Kuthy József főiskolászéki igazgató, Tóth István vár. főjegyző, Gebhard Bödög és közéletünk kitűnő személyei nagy számban. A padsorokat előkelő hölgyközönség foglalta el. 11 órakor Göbel J. György magas szemnyalásu beszédet intézett az ünnepléshez, a melyben nagy elismeréssel méltatta Bezők érdemeit.

Beszédére háromszoros éljen hangzott, mire az igazgató felolvasta A l a g h y Dezső, iskolászéki elnök levelét, melyben rokonszenvesen bucsuzik el és szerencsét kíván jövő működéséhez. Erre a leánytanoda vegyeskara

Nem bizik már másban,
Egyedül magában
Még az istenében.

Ha magát nem hagyja,
Ha isten akarja:
Eljön a jövőnd —
Iszonyodva látják:
Mozdulnak a szálfák,
Mögindul az erdő.

No még a „Bujdosokból”:

Bujdokolva járok
Bérczet, rónaságot,
Vadon erdőséget!
Rongyos a dolmányom,
Köny csaurg orczámon,
Sír bennem a lélek.

Nem kérek én töled
Termő nagy mezőket,
Édes szülő hazám —
Csak egy kicsi helyet,
Hova a fejemet
Békén lehajthatnám.

A gyönyörű tartalomnak megfelel az a díszes és sok tekintetben eredeti külső forma, a melyben az „Atheneum” Endrédi Sándor könyvét a könyvpiazzra bocsátotta. És semmi kétség benne, hogy sokan veszik majd a kötetet ajándékképpen ismerőseiknek meg maguknak.

Macskássy Róza k. a. precíz vezetése mellett dalt énekelt. Ezután következtek a valóban megható bucsuzások a tanuló ajkairól. Lippe Rezső IV. oszt. tanuló nagy virágcsokorral állt elő és hűvel szavalta el monddokáját. Majd Marschall Anna IV. oszt. tanuló lépett az emelvényre és szívhöz szólóan esetezte azt a mély fájdalmat, mely a tanuló szívet eltölti kedves hitoktatójuk távozására. Végül Felmaier Juliska IV. polgári isk. tanuló mondott szépen kidolgozott és finom hanglejtéssel előadott beszédet, melyet itt közlünk:

Főtisztelendő Plébános Ur!
Drága jó Hitoktatónk!

A szeretet é hála ünnepein gyűltünk itt egybe, szerető tanítványai kedves Hitoktatónknak, hogy a távoznak egy szívből fakadó „Isten hozzád”-ot mondhasunk — és hogy bucsu-talimánul mindannyiunk nagy szeretetét fölajánljuk, kik szerencsésnek valljuk magukat, hogy volt tanítványai közé soraköztünk.

Szívem elszorul annak tudatában, hogy én szolgál-
tassam meg azt a mély fájdalmat, mely szívünket át és áthatotta, mikor annak tudására ébredtünk, hogy nincs többé köztünk az, kit mindannyian osztatlanul és oly nagyon szeretünk, hogy elvesztettük régi, édes jó Hitoktatónkat!

Gyöngéd jósága, szelíd elnézése, nemes jó szíve és mindent átátó, fölfelöló ember-szeretete, oltárt emelt szívünkben: a béla oltártát — mel-
len változatlan hűséggel lobog a szeretet szövétkéje — azon megismert és meg-nemesedett szereteté, mely első szöngyéjét, első táplálékát Öntől vette urágja jó Hitoktatónk!

Ön — ki tiz éig tartó lelkipásztori munkássága alatt — páratlan tanulókat adta annak, mikén oltaltja a leglelkesebb buzgalom és oha sem szűnő gyöngéd szer-
etet, az ifjúság logy-köny szívébe, a hit enyhítő balzsamát az érény boldogító üdvét, az emberiség örök sze-
retetét és az engesztelődés szent forrását!

Gyöngédsegre, jóságura, szelídségre, Isten-
szeretetre tanított bennünket édes Hitoktatónk mert maga is a leggyöngédebb atyánk, a legjobb barátunk, a leg-méltányosabb és legszeretőbb előjár-
tuk volt. Hala és szeretet lepyen jutalma önzetlen jóságáért és szeretetért!

Remező kézzel és könnyes esemekkel tűzzük mi, bucsuzó tanítványai édes Hitoktatónk homlokára az érdem hervadhatatlan babéraját a tiz évi n-m-s munkásság érdemkosoruját. De az elválás okozta fájdalom könyei közé oda löpözik az öröm könyűje szemünk szögletébe, ha meg-gondoljuk, hogy az, mi nekünk fáj, a pálya és érdem fo-
kozatán emelkedés és jutalom Ön számára, drága Hitok-
tatónk, hogy midőn fölénk megvált: világa, tevékenység-
gének hatasköre szélesbül, — hogy szívének fénye, mint a nap, egy egész vidéket aranyoz bo, egy egész tájra árasztja áldását, jöttevő melegét és boldogító hatását.

Mi nekünk fáj, ezeknek öröm, — mi nálunk a válás könyét rezegetti meg szemünkön, az amazoknál egy örven-
detes, egy lelkes és boldog „Hosoná”-t teremt a hívők ajkain.

De mert mind a mi bánatunk, mind amazok üdv-
áradása, a szeretet, a rajongás kifolyása, mellyel Főtisztel-
endő Ur iránt viseltünk: hallgattassuk el e perczben
fájdalmunkat, morsozjuk el az elválás-
okozta könyűnket, ne hozzuk borút Főtisztelendő Ur pályájának tiszta egére, — de csatlakozunk mi is a boldog örve-
ndezőkhöz és imádkozunk mindnyájan édes Hitoktatónk boldogságáért és megelégedéséért

Szeresse a jó Isten oly nagyon, mint a hogy mi sze-
retjük, kísérje áldás fenkölt és nemes szívének minden tétét, — virágozzék fel ragyogó szép fájá: az érény fájává az a sok szent íge, melyet ezután hívői vallásos szívébe olt, — hogy áldás, jólét, Isten oltalma és boldogság kísérje a lelkipászort és nyáját gyarant és egykor édes meg-
nyugvással lássa ma. kasságának áldásos eredményét.

Mi egybegyült tanítványai, szívünkben mindig épen és szer-
tettel őrizzük jó Hitoktatónk emléket és a szeretet hangján kérjük: tartson fenn számunkra gyöngéd jó szí-
vében ezentúl is egy parányi helyet, és hagyja meg nekünk azt a boldogító, édes tudatot, hogy bennünket is új hiveivel együtt néha-néha imáiba foglal.

Áldja meg az Isten, az idő, a jövő!

Még egy megható alkalmi dal következett, melynek lágy piánói alatt megndvesettek ugyszólván az összes jelen voltak szemei. Az ünneplés is mélyen elérzékenyülve állott fel, hogy köszönetet mondjon kártársainak kiket szíve mélyéből szeretett és növendékeinek, kiket szívén horlozott, oktatta őket Isten örök igazságára, felebarát becsülésére, a sz. kath. hitnek és a drága hazának szeretetére. Beszéde

alatt többször előtörték könnyei, beszédnél ékeesebben hirdetvén, mennyire érzi a pillanat hatását. Gaszner Erzsébet az összes tanítvá-
nyok nevében remek névjegytartót nyújtott át emlékül. Igazán ritka ünneplés volt, melynek indító oka a hála és szeretet vala, uralkodó érzései a fájdalom és öröm az ő magasabb kitűntetése fölött, tanúsága az érdemes munká-
nak látható gyümölcse és a kellemes vissza-
emlékezés... Mint értesülünk a szép ün-
neplésen Füle község is képviseltette magát. Az ünneplést pedig, hogy az intézet iránt érzett vonalmának a jövőre is kiható jelét adja, (100) frt alapítványt tett le kamatozás végett, melynek évi kamatai a belvárosi elemi fi-
leány- és polgári leány-iskola azon növendékét illetik, ki a vallástantól legjobb előmenetelt tanusít. Első évben az elemi fitanoda, azután a többi iskolák növendékei kapják a jutalmat. A sze-
retet ezen adománya méltó koronája Bezők József odaadó működésének.

HIREK.

— Nemeslelkű jótékonyág. Ha minden jótékonyágáról megemléknénk, úgy alig volna lap, a melyben ne említenék Prifach József pápai praelatus, nagyprépost nevét. A székes-
fejérvári káptalan nemeslelkű feje az egész város és megyeoszatlan tisztelétét bírja nem-
csak kiváló egyéni tulajdonságai révén, hanem ritka jó szívéért is, a melylyel mindenütt ott van, a hol segítségére van valakinek szüksége. Megvagyunk győződve, hogy ennek a nemes vonásu öreg főpapnak magányos otthonában legkedvesebb időtöltése, hogy a mások szenvedésein segítsen. És bár a székesfejérvári káptalan nagyprépostjának nincs olyan dus jövedelme, mint sok más káptalanának, mégis óriási összegeket tesznek ki az ő eddigi jóté-
kony adományai. Csakhogy ő nem tartozik azok közé, a kik hűségéből tüntetnek jótékony-
ságukkal, mert ő magáért a jót és nem dicséretért tesz jót. Hogy mi ezt alkalmosze-
rűnek tartottuk most elmondani arra a székes-
fejérvári jótékony nőegyletnek egy értesítése adott alkalmat, a mely Prifach József pápai praelatus újabb jótékonyágát adja tud-
tunkra. Szól pedig ez az értesítés a követke-
zőképen: „Méltóságos és főtisztelendő Prifach József nagyprépost ur ismételve 50 frtot ajándékozott a jót. nőegylet pénztára javára, miért fogadja ez uton is legnagyobb köszö-
nünket. R e e Istvánné, pénztárnok. — E nemes tett önmagát dicséri!

— Imádkozó nemzet! A mi liberális vaskalaposaink és kálinista nagyfejük abból a föltevésből indultak ki Magyarországot dech-
ristianisatójának az utjára, hogy az állam mint állam s a nemzet mint nemzet nem köte-
les Isten ismerni, hinni és imádni. Menjetek nagyfejtök, az éjszakeramikai Egyesült-
Államok államférfiaihoz tanulni politikai bölcsességet. Cleveland elnök nov. 4-én adta ki a prokla-
mációt az Egyesült-Államok népéhez, mint nemzethez, az országos „hálaadó nap” megtar-
tása iránt, melyben kimondja, hogy az Isten-
imádás és kérés mindenkinnek mint polgárnak is „közös egyetértéssel” gyakorlandó köte-
lessége.

— Katholikus írók és hírlapírók a herceggprimásnál. Tegnap délelőtt 11 órakor fogadta Vas zary Kolos bitoros herceg-
primás az országos Pázmán-egyesület küldött-
ségét. A küldöttség tagjai voltak: H u m e r Nándor elnök, továbbá az egyesület tisztviselői és választmányi tagjai, Csillag Lajos, K a p o s i József, dr. K i s f a l u d y A. Béla, dr. B r e z n a y Béla, dr. K i s s János egye-
temi tanárok, V á r o s s y Gyula orsz. kép-
viselő, S o m f a i János hírlapíró, E m b e r

Károly, Egly Mihály hírlapírók, Miller József, az „Alkotmány” igazgatója, Andor J. sz. Czener Lajos és Varga Mihály. Hammer Nándor elnök lelkes beszédében eseteit az egyesület célját, érzelmeit és a hercegprímás támogatását kérte. A bíboros főpap igen meglehetősen beszédében köszönte meg a tisztelgést. Igazat ad a szónok beszédében kifejtett érveknek, a melyek arra készítették a katolikus írókat és hírlapírókat, hogy tömör egészségű egyesüljenek s így egyesült erővel vegyék fel a küzdelmet. Tényleg nehéz időket élünk. A nyugat felől jövő egészségtelen áramlat már Magyarországot is eltölti. Ez ellen az áramlat ellen küzdenünk kell a keresztény anyaszentegyház zászlaja alatt, mert ez volt főfentartója az ezeréves magyar államnak, mint azt egy kiváló francia államférfi is kifejezte. Jelenünk szomorú s a jövő sem vidasztaló. Ezért szükség van az anyaszentegyháznak minden tagja buzgalmára. De különösen a katolikus írók és a katolikus sajtó munkásainak tollára, a melylyel a népet fölvilágosítják, megóvják és helyes irányban vezessék. Ott lesz velük mindenütt, erkölcsileg és anyagilag egyaránt s mindenkor számíthat rá az egyesület. Végül még hangsúlyozta, hogy vezérszavak legyenek mindig az igazság és ismételtlen megköszönte az egyesületi tisztelgését. A primás fekkölt szellemű beszédét a köldöttség lelkesen megjelmezte, mire a hercegprímás bemutatatta magának a köldöttség tagjait. Néhány percznyi szívélyes társalgás után a hercegprímás elbocsátotta a köldöttséget.

Pályázat. A helybeli kir. orsz. javító-intézetnél egy asztalos-munka-vezetői állás, melylyel 400 ft évi fizetés, 40 ft ruhallettény, 70 ft lakpénz, élelmezés és nyugdíjra való jogosultság jár, töltendő be. Jelentkezők forduljanak Krajtsik Soma intézeti igazgatóhoz.

Ingyenes kiállítás. Valóságos kiállításnak nevezhetjük Grosz Józsefnek finom ízléssel berendezett üzletét, a mely a fő-utca Szepper-féle házában a napokban nyílt meg. Meglátszik az egész üzlet berendezésén, hogy az öreg Grosz József fia, Grosz Aladár nem hiába volt annyi éven át a fővárosban, mert a mi jó ízlést s előkelőséget csak tapasztalt a fényes fővárosi üzletekben, azt mind érvényre tudta juttatni ebben az új üzletben, a melyet atyjával közösen nyitottak. Gyönyörű japáni vázak mellett a szolnai gyár izléses majolika dísz-tárgyai sorakoznak egymás mellett, díszérve nemcsak a magyar ipar nagy haladását, de a tulajdonos előkelő ízlését is. Gyönyörű velenzei és a nálunk ismeretlen angol üveg gyártmányok; karlsbadi és herendi porcellán áruk, ragyogó szép lámpák, khina-ezüst és terakotte áruk váltakoznak egymással a fényes üzletben, úgy hogy az ember alig telik be nézésükkel. Ha elragad bennünket a kiállított tárgyak szépsége, bámulatba ejt azoknak hallatlan olcsó ára. A legremekesebb, óriási majolika vázak, melyek a szolnai gyár büszkeségei 20-25 forinton megvehetők. A fővárosban három annyit sem lehet megvenni azokat. Ennek a magyarázata az, hogy Grosz egy csödtömeget vásárolt meg hallatlan olcsó áron s csak így lehet, hogy 50% a gyári áron alul adja el most a dísz-tárgyakat. Egész nap nagy közönség hullámszik az üzletben, mert a tulajdonos előzékenysége nyílt helyiséggé avatta üzletét, ingyenes kiállítással, a hova minden vevő-szándék nélkül bárki is beléphet. Erdemes megnézni s a ki szép műtárgyakért lelkesül, ajánljuk, hogy keresse fel és nézze meg ezt a remek kiállítást. Hanem azért jó lesz, ha mindjárt pénzt is viszünk magunkkal, mert a kinek soha szándéka nem volt venni dísz-tárgyakat az is okvetlen összevásárol egy esomó szép dolgot, ha meghallja, hogy milyen olcsó áron vesztegetik azokat.

A vallásos császár. Vilmos német császár Berlinben nov. 12-én az ujonczok felekedésénél a következő beszédet mondta. »Ti most a fezzületre és zászlóra megesküdtek, hogy hűvek lesztek hozzám, hadseregünkhez és hazánkhoz, valamint a korona semmi sem az oltár és feszület nélkül, azonképen a hadsereg is csak semmi a keresztény vallás nélkül. Ti arra vagytok hivatva, hogy gárdában és ezredeimben e legdicsebb jelvények alatt szolgátok engem. Tartsátok eszetekben, hogy a trón és az oltár megoltalmazására kaptátok e fegyvereket s hogy különösen az a kötelességetek, hogy engedelmeségetekkel mindig jó példával járjatok elől. Adja Isten, hogy a mennyei berukkoláskor jóknak megállhatatok.» Ugyanazon császár így szólott Kielben, a tengerészeti ujonczok felekedésénél: »Tengerészek, az eskü, melyet letettetek, a fejelem alapja. Isten és vallás nélkül nincs fejelem. Vájjatok becsületére elődeiteknek, akik a császár ruháját viselték. Ellen-ségtől egyelőre nem kell félni, de ha kerülne olyan, ti bátran és felelem nélkül fogtok eléje állni.»

Ásatások Lovasberényben. Az egész magyar sajtó megemlékezett arról, hogy Lovasberényben őskori leletekre akadtak ásás közben. Leveleztünk ez ügyben a következőkről értesíti lapunkat: Körösi József a lovasberényi elemi iskola tanítója, miután a leletekről értesült, azonnal kiment Hajnal János, és Südi József gazdákat szólítja, hol az ásás történt s magához véve a talált tárgyakat azt Krécsy Károly plébánosnak adta át. Miután együttesen megállapították a bronz tárgyak régiségét, a nemzeti muzeumot értesítették a leletekről. A nemzeti muzeum igazgatója azonnal Lovasberénybe küldte dr. Posta Béla praehisztórikus muzeumi őrt, mint szakférfit. Az ásások a még kedvező időjárás mellett kitünően folytak. Alig egy méternyi mélységben szebbnél-sebber urnákat találtak. Dr. Posta Béla Lovasberény intelligenciája előtt nyitotta fel az urnákat. Az egyes urnákból a bronzorszakból való eredetüket kétségkívül bebizonyító bronzköveket vett ki a szak tudós. Az urnák körülbelül három ezer évesek lehetnek. Dr. Posta a talált tárgyakat az Archeologiai értesítőben bemutatja majd képekben s róluk hosszabban fog értekezni. Az ásások a legnagyobb szorgalommal folytak még e héten is, míg a zord időjárás azt még nem akasztotta. Az ásások a tavasz beálltával ismét folytatódnak s az eddigi eredmény arra enged következtetni, hogy a végeredmény Fejérmegye történelem előtti korszakára igen érdekes adatokat hoz napfényre. Dr. Posta szak tudor távoztával Krécsy plébános és Körösi tanító folytatták a kutatást. A leletek helyétől három kilométer távolságra gyönyörű római ampollákat, pénzeket, kardokat találtak. A szakférfi véleménye szerint igen szép reményeknek néznek elébe a további ásások.

Kiváncsi cigány. Felső ivadékaiknak a mások jóságára iránti nagy kiváncsiságot ismerjük, de olyan kiváncsiságot, mint Kolompár Bogár cigány mutatott, nem ismertünk náluk. Kolompár ugyanis tegnap délelőtt a Sz. István-utcán ment végig, s midőn a városház börtönablakai alá ért, onnan ismerős hangok jutottak fülébe. Nem sokat gondolkodott Kolompár, hanem telkapaszkodott a ablakra s bekiabált hüselő társainak. A kegyetlen sors pedig éppen akkor vitt arra egy rendőrt, a ki szépen galéron fogta — ha ugyan volt neki — s bevitte társaihoz, hogy hadd beszéljék meg fontos ügyeiket, s szidják — amugy cigány nyelven — a rendőrség tapintatlanságát.

Hogyan lehet 125 évig élni? Ennek az érdekes kérdésnek a megoldásához a Hufeland makrobiotikáján kívül nagyban hozzájárul az az arckép, melyet Guta komárommegyei nagyközség plébániáján őriznek. Az érdekes, régi portrair felírása arról tanuskodik, hogy a kép H. S. H. Antal ábrázolja, a ki 1486-tól egész 1586-ig, tehát kerek száz esztendőn keresztül volt Guta község plébánosa s 125 éves korában hunyt el. A felírás további része e ritka hosszú élet magyarázatát adja, a mely szerint a derék plébános magas életkorát mértékletességének, a haragtól és az asszonyoktól való tartózkodásának köszönhetette. No az asszonyoknak bajosan fog teteszeni ez a magyarázat!

Érdekes ajánlat. A hazai aszfaltipar-részvénytársaság a városi tanács elé igen érdekes és fontos ajánlattal járult. A nevezett

cég hajlandó az utcákat igen jutányos áron aszfalt-macadan burkolattal beborítani. A beborítást úgy végeznék, hogy először 15 centiméter vastag portlandi cement-beton burkolattal látna el a beburkolására kijelölt utcákat, a melyre jönne az 5 cmtr vastag aszfalt-macadan burkolat. Az ára négyzetméterenkint 6 ft 20 krba kerülne, a mi tekintve annak tartósságát s a város széépítészeti rendezését, igen jutányos ár a koczkaburkolattal szemben. A város költségeit hajlandó a cég 20 félévi részletben is elfogadni. — Kiváncsiak vagyunk, hogy ha ez az ajánlat a közgyűlés elé kerül, hogyan fogadják.

A francia akadémia és az emberélet értéke. Hogy a francia akadémia jutalomdíjai szerint mennyit ér egy emberélet, arról felvilágosítást ad a következő kimutatás, melyet egy francia lapból veszünk át. 1838-ban egy bizonyos Louis Braun nevű ember 3000 frank jutalmat kapott az akadémiaától, mert 43 embernek megmentette az életét. Egy másik, 1848-ban 5000 frankot kapott 52 embernek a megmentéséért, 1861-ben végre Pierre Espagne, a ki 18 embernek mentette meg az életét, 2000 frankot kapott. A francia akadémia tehát 1838-ban 71 frank 43 centimesre, 1848-ban 96 frank 15 centimesre, 1861-ben pedig 111 frankra becsülte egy-egy életét. Látnivaló, hogy a francia akadémia nem tulajdonít valami túlságos nagy becset egy-egy embernek.

Pót-és javító érettségi vizsgálatok. A székesfejérvári tankerületből a deczemberi pótló-és javító érettségi vizsgálatok a székesfejérvári kath. főgimnáziumban a következők rendben fognak tartatni: Az írásbeliek folyó hó 11-15-ig, a szóbeli pedig 17-19-én. Az érdekeltek az írásbelire legkésőbb decz. 10-én, a szóbelire pedig 16-án tartoznak az intézet igazgatójánál jelentkezni.

Elkelten kocsi. Horváth József a S. sz. lakker kocsiá tegnap délelőtt a megyeház téren lovat annyira ütötte, hogy ostorjának nyele törött el rajta. A járó-kelők megbotránkoztak ezen állatkínzáson s többben a kocsiát figyelmestették, hogy hagyjon fel ütélegéseivel. A kocsi azonban, mint lova, még jobban csabkányaködött, annál inkább ütötte a szegény állatot. A rendőrség feljelentették a kelketlen kocsiát, a mely elítélte! napi elszárára és 5 ft pénzbüntetésre.

Hogyan él az angol királynő? Viktória királynő, mint a legtöbb uralkodó is, nagyon egyszerű életet folytat. Reggelire majdnem mindig egy csésze cacaot iszik. Ámbár komornája kávét és theát is állít ágya mellé. Délfelé a királynő egy csésze huslevest vagy egy pohár bort iszik, a melybe egy tojást ütnek. A luncheon-t, ha csak az idő engedi, a szabadban szokta elkölteni. A fő-étkezés este fél kilencz órakor van. Borok közül legjobban szereti a királynő a bordeauxit és a pezsgőt.

Nyolcz éves művész. Kölnben egy csodagyermeket fedeztek fel, a kit már most is művész számba vesznek. Hirsch Felixnek hívják; még nyolcz esztendő csak, de a zongorázásban oly nagy tehetséget árult el, hogy méltán nevezik őt csodagyermeknek. A kis zongoraművész a napokban hangversenyt rendez Berlinben.

Új kormányozható léghajó. Amerikai lapok írják, hogy San-Franciscóban egy dr. Benjamin nevű mechanikus oly kormányozható léghajót készített, mely másodperczenként szinte egy angol mértföldnyű gyorsasággal halad. A feltaláló már számos utat tett a gépen melynek hossza 150 láb. A gép különben fém-ből készült és vészvitorlákkal van ellátva. Dr. Benjamin meg szeretne emegde meg, hogy a gép szerkesztését megismerje.

Nagy karácsonyi vásár! Megnyitás 1896. decz. 1-én. Deutsch Manó és Fia divat-áruház tulajdonosok elhatározták, hogy a felhalmozott utolsó divatu árukészletüket rendkívül mélyen leszállított árákért elárúsítják. Ugyanis nagy karácsonyi vásár lesz rendezve és minden bevásárláshoz egy ajándék tárgy lesz mellé-

kelve. Eladásra kerülnek: női ruhakelmék, női feljöttök, selymek, szőnyegek, függönyök és legkisebb gyártmányú vászoneműek, nemkülönben saját készítményű női fehérneműek. A verseny nélküli olcsó áraknál fogva a fentnevezett áruk különösen karácsonyi ajándékokra alkalmasak s ezennel meghívjuk t. czimedet, hogy e ritka alkalmat használni el ne mulassza. Tízszázalékos kérést a czégre ügyelni: „karácsonyi vásár“ Deutsch Manó.

— Legszebb és legalkalmasabb karácsonyi ajándék a díszes bizkikli levélpapír, a melyek dus választékban és a legújabb formákban igen olcsó áron kaphatók: Számmer Imre könyvnyomdájában Székesfehérvárott.

— Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztutói- és oltárképek, csilítók, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa, a bibornokérséki és Magyarország hercegeprimásának udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

Mezőgazdasági statisztika. Az 1895. évi VIII. t. cz. alapján végrehajtott mezőgazdasági statisztikai összeírás eredményeinek feldolgozása befejezéséhez közeledik s az első kötetek már néhány nap múlva sajtó alá bocsájtatnak. Mielőtt azonban az országos m. kir. statisztikai hivatal a nagy mezőgazdasági statisztikai munkát kinyomtatása iránt intézkedhetne, lehetőleg pontosan ismernie kell a szükséglet mértékét, hogy az előállítandó példányok számát ehhez képest lehesse megállapítani. A mintegy 800 folio ivnyi terjedelemben tervezett, 5 kötetes munkának előfizetési díja, erős vászonkötésben 10 forintban van megállapítva. Az előfizetési összeg az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz Budapest, küldendő be legkésőbb a folyó év végeig, a mely idő elteltével a mezőgazdasági statisztikai művek az előfizetési árának négyeszeresére rugó bolti árral lesznek csak megszerzhetőek.

Kurucz nóták. Endrődi Sándor ily czímen gyűjtötte össze legújabb költeményeit, a melyek már is országos híreik. A fővárosi hírlapokban és folyóiratokban megjelent műtárgyak felkeltették az érdeklődést a mű iránt, a mely valóban páratlan a maga nemében. Költői ihlet sugárzik ki minden verséből, igaz, hazafias lelkesedés szülte minden sorát. Rendkívül eredeti a könyv kiállítása is, mely mely az Athenaeum kiadásában jelent meg s füze 1 frt 40 krajczárért, ósdi díszkötésben pedig 3 ftrt kétféleképp minden könyvkereskedésben.

A kis Jézus. Dr. Prónay Antal kegyesrendi tanár e czím alatt ifjúsági irattal gazdagította a tavalyi karácsonyi könyvpiacot. A könyv sikere arra indította a szerzőt, hogy az idén új kiadásban bocsássa világgá művét. A 12 képpel, finom papíron, csinos vászonkötésben, szép, színes címképpel díszesen kiállított könyv ára bérmentes postai küldéssel 1 ftr 10 kr., mely összeg szerző czímére küldendő (Budapest, IV. Városház-tér, 4. szám).

A „Zenélő Magyarország“ zenemű folyóirat XXIII-ik füzeté a következő tartalommal jelent meg: I. G a a l Ferenczről „Igazán csak egyszer lehet szeretni“ szép magyar dalt. II. Zsádányi Armánd „Merre vagy?“ műdalát. III. Greizinger Ivántól 4 szép magyar nótát két hegedűre átírva. IV. Mendelssohn „Dal szárnyán.“ V. Kisgeszényi Szabó István „Confetti“ című polka mazurkáját. Ily gazdag tartalommal jelenik meg minden füzet s mindenkor 10 oldal zenével s egy ily füzet ára 20 kr., negyedévre 1 ftr. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország“ kiadóhivatalában Budapest, VI. Csengeri-utca 63/a, honnan mutatónyomtatásokat bárkinek ingyen küldenek.

Közgazdaság.

A munkanélküliek.

(K. Ö.) A tél beálltával újra aktuális a munkanélküliek ellátásának kérdése. Nagy azoknak a mezőgazdasági s iparos munkásoknak a száma, kik tavasztól késő őszig megfelelő kereset-forrásokra találnak, de a tél beálltával minden keresettől megfosztva, a nyomornak s éhínségnek néznek elé. A munkanélküli elemek, ezek ellátásának hiánya képezi egyik árnyoldalát azon fénynek, melylyel a liberálisizmus annyira eldicsekedni szeret. Mi még nem ismerjük a szociális-mokráciát a maga igazi jelentőségében; a szociálisnak eddigi fészkelődései, az Alföldön jelentkezett agrárszociálisizmus csak halvány képét tarták elénk a külföldön észlelt szociális mozgalmaknak. A szociális bajok azonban minálunk is aggasztó mérvben szaporodnak. A szociálisnak szervezkedése is rendsze esebbé lesz. A tél beálltával jelentkező munkanélküliek nagy száma pedig csak a szociálisnak malmára hajtja a vizet. Magában a fővárosban, mint ezt a lapokból tudjuk 20,000 munkanélküli vár ellátásra. A főváros munkát adni nem tud nekik, annyit azonban megtesz, hogy segélyben részesíti őket. Ez a segély azonban csak a pillanatnyi nyomort enyhíti. Szó sem lehet arról, hogy a főváros egész telen a 20,000 embert egészen és ruházzon. Pedig az a 20,000 ember, ha felemészette a pillanatnyi segélyt, sok dolgot fog adni a mi rendőrségünknek.

Itt állapodjunk meg egy kissé. Mi a szociális kérdéseket még mindig úgy kezeljük, mintha azok csak múló jelenséget képeznének. Ez mennyire elhibázott politika, mutatja a szociálisnak szervezkedése, kik egész csendben nőtték ki magukat oly tényezővé, a melylyel a kormánynak s törvényhozásnak, ha csak csepp érteke is van, mulhatatlanul számolnia kell. A szociálisnak országgyűlési képviselőjelölteket állítanak, a sztrájkoló elvbarátoknak száz fozintokat tudnak küldözgetni stb. A mi mind arra vall, hogy a szociálisnak tért foglalnak minálunk is. Az államkormányzat pedig eddig más rendszabályhoz még nem nyult, mint vagy az erőszakhoz, vagy a pillanatnyi segélyhez. Mindkettővel pedig társadalmi bajt gyökerében gyógyítani nem lehet.

Az államszociálisizmus tulhajtott teoriájának nem vagyunk barátjai. A liberálisizmus pedig akaratlanul is erre törekszik, mikor a szabadelvűség meghamisításával a jog helyett az önkényt szerepelteti s minden hatalmat a kormány kezében összpontosít. Ennek daczára pedig nem tetszik a liberálisizmusnak, ha azon kötelességekre lesz figyelmeztetve, melyek teljesítésével örökre adós marad a magyar társadalomnak. Szociális reformok nem bántják csendes szenderegésében, a munkanélküliek ezreinek jajgatása kieszközi ugyan a pillanatnyi segélyt, de már arra nem telik, hogy alkalmas gazdasági s szociális reformokkal a munkásokon segítve legyen.

A magyar munkások tehát ezidőzerint az államtól nem várhatnak semmit. Visszamaradnak még a társadalom s a törvényhatóságok, melyektől a munkások segítséget várhatnak. Hiszik, hogy a magyar munkásban is van annyi önérték, hogy az istápolónál többre becsüli oly kereseti források megnyitását, mely télen át becsületes uton szerzett kenyeret biztosít számára. Ezt a társadalom, mint ilyen nem teheti; a mit tehet, az abban áll, hogy különböző humanitárius intézményeket tart fenn, melyek az állandó nyomor enyhítéséhez hozzájárulnak s fedezhetik a pillanatnyi szükségét. De ezen áldozatkészség is csökkenőben van, éppen mivel nagyon is igénybe lesz véve. A törvényhatóságok s községek azonban sokat enyhíthetnek a munkanélküliek sorsán a törvényhatósági s községi munkák tervszerű megostásával, szükség esetén új rendkívüli kereseti források nyitásával. E tekintetben fontos szerep vár az államra is, melynek bizonyára senkiesem tenne szemrehányást, ha szükség esetén

országos érdekű kulturális műveket létesítene, csak azért, hogy a munkanélkülieknek kenyeret adjon a kezébe.

De ne várjunk mindent másoktól. A munkás se várjon mindenben segítséget az államtól, a társadalomtól. Arra törekedjék, hogy szükség esetén a maga erején is tudjon megállni, szóval törekedjék az önszegély alapjára a szövetkezeti eszme felkarolásával helyezkedni. A külföldön a munkások szövetkezései nagy sikereket tudnak felmutatni. A magyar munkás is saját érdekében cselekedjék s megmenekszik a szociálisnak tévtanától egyuttal, mikor a szövetkezésben keresi azon bajok orvoslását, melyek eltávolítása a magyar liberálisizmusnak gondját nem képezi, enyhítésökre pedig a magyar társadalom nem mindig képes.

* **Banktárgyalások Budapestben.** Megirtuk már a multkor, hogy a bankszabadalom megújítására vonatkozó tárgyalásokat a jövő héten Budapestben fogják folytatni. Mint most értesülünk, ez alkalommal alighanem be is fejezik a tárgyalásokat, mert a magyar kormány nem ragaszk dik valami igen erősen követeléseikhez. A budapesti tárgyalások az új szabadalomra vonatkozó törvénynek már a szövegét is megfogják állapítani. Az osztrák kormány kiküldöttei ez alkalommal az államjegyek bevonására s az ötkoronás ezüstpénz kibocsátására vonatkozó törvényjavaslatokat is megbeszélés tárgyává fogják tenni.

* **Szerbiai gabona beözönlése.** Gabonakereskedelmünknek általában kedvező viszonyait és kedvező külforgalmunkat tetemesen megrontja az a körülmény, hogy Szerbiából szünet nélkül igen sok buza özönlök be hozzánk. Az oroszországi s részben a romániai buza-behozatal sikerült ez évben részben visszanyomunk, a szerbiai buza és kukorica azonban annál nagyobb tömegekben nyomul be hozzánk s kétségkívül akadályozója a magyar gabona további árvajulásának. A mult évben mintegy 350,000 métermázsza szerbiai buza jött be Magyarországra, míg az idén a behozatal majdnem 600,000 métermázsát tesz s a budapesti börzén naponként nagy üzleteket kötnek szerbiai buzából. A kukoricánál a behozatal növekedése kisebb ugyan, de számottevő mértékű.

* **Magyar biztosítási statisztika.** Mint jó forrásból értesülünk, most készült el az országos statisztikai hivatalban a legelső biztosítási statisztika Magyarországról. E statisztika szerint hazánkban összesen 37 biztosító-társaság működött, ezek közül azonban sok magyar vállalat van, a többi mind külföldi társaságok itteni fiókja. A 37 társaság közül 16 csakis életbiztosítással, 6 elemi-kár biztosítással, 3 kizárólag baleset-biztosítással foglalkozik, míg a többi vegyes. Mindazonáltal csupán 1 társaság izes az összes ágakat kivétel nélkül. A biztosítottak száma összesen 227,741 tehát az egész lakosságnak 1/26 százaléka. A díjbevételek összege évenként 370,475 forint, de ebből 245,642 ftrt a külföldi társaságok vesznek be és csak 124,833 ftrt jut a hazai társaságokra.

* **Államjóságok eladása.** A pénzügyminiszterium erősen szorgalmazza a magyar állam jóságainak eladását s ennek következtében ez az eladás az utóbbi időben általánosan nagy mérvet is ölt. A képviselőház által eladásra engedélyezett mintegy hat millió forint becsértékű jóságokból folyó évi szeptember elejéig — mint értesülünk — több mint 3 millió forintnyi értékű jóságokat adtak el, többnyire 10—12 év alatt való törlesztéses fizetésre. Ezek az eladott jóságok nagybárra az aradi kir. jóságigazgatás területén vannak. A miniszteriumnak további 4 millió forint értékű jóságok eladására van felhatalmázása, de az újonnan összeűlő képviselőháznak további félmillió forintnyi eladás iránt szándékszik javaslatot tenni. Ezenkívül pedig 6000 holdnyi államjóságot 1.200,000 forint értékben a törvényileg már kimondott, de eddig elhanyagolt telepítési akcióz céljaira fognak felhasználni.

RODE IMRE

URI- ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fehérvárott, Nádor-utca 12.

A mély tisztelt vevő kööség b figyelmet bátorkod.m f lthvni az alabb fel-orolt arukra, melyek nagy választékban és a legjobb minőségben, olcsó, szolid árakon szerezhet k be nálam.

Divatos férfi- és női

KALAPOK.

Férfi- és női silskin és Nutria sapkák.

FÉRFI SIFONING,
(sima, szegélyzet és himzett).

Férfi GALLÉROK, fehér és színes, divatos formákban.

Férfi lábravalók, Kopper és vászon.

Nagy raktár divatos NYAKKENDŐKBŐL

Uri, női s gyermek KEZTYÜK. (bőr, zafir, trico.)

Uri-, női- és gyermek alsó Jäger ruházat.

Nagy választék szövöt árúkbau u. m :

Férfi-, női- és gyermek harisnyákban.

Női kézbluzok és trico alsó szoknyák.

Női- és gyermek mosóliszter KÖTÉNYEK.

Férfi- és női caloschni és hó-czipők.

Női Carmantnyuk és sapkák.

Schweiczi himzések, csipkék, szallagok és díszek női ruhákra.

Női seijem és zefir kendők.

Legfinomabb kivitelü fényképek a legrövidebb idő alatt készülnek

FODOR JÓZSEF FÉNYREPÉSZETI MŰTERMÉBEN.

* * * Székesfejervár, Varkür-utca 2. szám alatt, (a neol. i.r. imahaz mellett) * * *

a következő árak mellett:

12 darab visit fénykép 4 forint. * 12 darab kabinet fénykép 10 forint.

12 darab makart fénykép 12 forint.

IFJ. FÜSTÉR IMRE

butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fehérvárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártman: u:

háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezése.t, melyek művészi kivitelben mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLÜ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI és TERVEI SZERINT KESZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermei a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.

Litografizott névjegyeket, levélpapír dobozokban, képes könyvek

legjutányosabb áron kapható:

KAUFMAN F.

könyvkereskedésében,

Székesfehérvár, Kossuth-utca 5. szám.

Életnagyságu

ARCZKÉP

KRÉTARAJZBAN.

Legszebb szobadisz.

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék

karácsony és újévre.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellkép-eket készítek művészi kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni. * Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DAVID, Budapest, Károly-körut 17.

* * * Ügynökök mindenütt kerestetnek. * * *

Hatóságilag engedélyezett csödtömeg végeladás!

Antal József csödtömegéhez tartozó üzlethelyiségben ritka alkalma nyilik a n. é. közönségnek, nemcsak a karácsonyi ajándékokat bevásárolni, de nagyon ajánlható olyan cikketek is beszerezni, melyekre esetleg későbbben lehet szüksége, mert a még raktáron levő összes áruk, mélyen a bevásárlási áron alul, — **potom olesó áron** — lesznek készpénzfizetés mellett elárusitva.

Mosó kelme	méter ár	...-12	Fekete és színes liszter	mtr ár	...-18	Egy vég schifon	... 4.10	Futó szövveg	mtr ár	...-14
" leventina	"	...-15	dupla széles kelmék	"	...-15	egy vég jobb schifon	... 4.40	manila futó szövveg	"	...-29
cosmaosi mosó	"	...-17	" loden	"	...-18	egy vég canavas	... 3.9	legj b minőség	"	...-31
legjobb	"	...-18	casan és flanelok	"	...-31	egy vég cras vás on	... 4.0	levroit paplan	"	...-1.40
színes atlasz satin	"	...-20	Baigi kelmék	"	...-3	egy vég damast csinvat	... 4.75	atlaez c echmir paplan	"	...-2.95
mosó pique	"	...-28	140 cm. széles kelmék	"	...-34	Töltartó vas on	...-16	1 ablak tunis ügöny	"	...-1.25
" ha ist	"	...-25	180 cm. " divat kelmék	"	...-55	1 t t batist zs-bkendő	... 1.32	1 " gya ju	"	...-2.10
legjobb	"	...-28	140 cm. " " kelmék	"	...-68	1 t t uri zs-bkendő	... 1.98	1 " csipke	"	...-1.65
delain kelmék	"	...-38	egész finom kelmék	"	...-75	legjobb minőség	... 2.35	legjobb minőségü	"	...-2.10

!! **Antal József-féle csödtömeg helyiségben!** !!

Nádor-utca, Kovács-ház. — Ugyszintén az üzleti berendezés is eladó.

Dr. Huszár Adolf

FOGORVOS.

zékesfejérvárott, iskola-utca
(saját ház.)

Foghuzás, plombálás és műfogak a legújabb vivmányok alapján.

RENDEL 8-6.

Allandóan Székesfejérváron.

Egyenruháink

a teljesség legmagasabb fokán állanak

Katonaság, csendőrség, rendőrség, pénzügy-
őrség, erdőészeti, vasúti, posta- és távírdai hiva-
talnokok részére a legjobb beszerzési forrás.

Részletes árjegyzékkel és szakbarágo felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.
Kérjünk minden kereséssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk
kimerítő és felvilágosító választ.

BLUM SÁNDOR ÉS TÁRSA

VÁOZI-UTCA 12. SZÁM, BUDAPEST.

Czím: **BLUM SÁNDOR ÉS TÁRSA**

* Telefon 1359. sz.

Dinasztagar ruhákra
külön osztály.

A csinos Székelyi család.

Elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelési intézet.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban
(kigyó-utca 9. szám)
jutányos árért.

Pserhofer J.

"VÉRTISZTÍTÓ PILULÁI"

ezelőtt: egytetemes pilulák" neve alatt;

ez utóbbi nevet teljes joggal megédemlit, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszserből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszserül ajánlatnak és ajánlatnak, minden oly bajknál melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epezsavarok, májbajok, kólika, vértúlulások, aranyér, béltétlenség, s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még a gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

Ezen "vértisztító pilulák" valódi minőségükben egyedül Pserhofer J. gyógyszerterében, az arany birodalmi almához: Singerstr. sse bécsben készítetnek. Egy doboz ára 15 db. pilulával 21 kr o. é. Egy tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr. A bér előleges beküldése mellett ára hértentes megküldéssel: 1 tekercs labdac 1 frt 25 kr. 2 tekercs labdac 2 frt 30 kr. 3 tekercs labdac 3 frt 30 kr. 4 tekercs labdac 4 frt 40 kr. 5 tekercs labdac 5 frt 20 kr. 10 tekercs labdac 9 frt 20 kr. Egy tekercsnel kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedtségüknek fogva ezen pilulákat legkülönbözőbb alak és név alatt utánozzák; azért figyelmzettünk mindenkit, hogy valóban Pserhofer J. vértisztító piluláit kell kérni; és csak azok tekintendők valódiaknak melyek használati utasítása Pserhofer J. sajátkezű aláírásával van ellátva s melyek a dobozoldók feliratán ugyanazon névalírással veres nyomásban vannak ellátva.

A számtalan levél közül, melyekben a pilulák fogyasztói a legkülönbözőbb és leg súlyosabb betegségek után visszanyert egészségükért hálát mondanak, csak néhányat igtatunk ide azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki csak egyszer használta e pilulákat, azokat tovább ajánlja.

- Köln, 1893. április 30.
Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, küldjön innét az ön följelentésben vértisztító labdacokból 15 tekercsre utasítást meg. Egy szermetet fogadj legkedvesebb. Kiszámlázom az ön csodálatos labdacokról. Vagyok kiváló tisztelettel Pawliszák Ferencz. Köln, Lődönhal.
- Brasche, Flódnak mellett, 1887. szept. 17.
Tisztelt ur! Valóban az isten szent akaratja volt, hogy az ön labdacai kezelmhez jutottak, s jelenleg megírom önnek azok eredményét; egy nekégnyán megálltam, úgy hogy dolgaimat már nem voltam képes végteni s ezúttal már bizonyára rég megálltam volna, ha az ön csodálatos labdacai még nem mentenek. Az isten áldja meg ezt ezerszeresen érte. Hiszen, hogy az ön labdacai tökéletesen ki fognak gyógyítani, mint a hogy másokat is meggyógyított. Külf. Ferencz.
- Bécs-Ujhely, 1887. decz 9.
Tisztelt ur! Legfőbbbül köszönetemet fejezem ki önnek, az ön "vee" ügyvédem részéről, az édig szenvedett idült gyomorhurut s vizkórban. Az étel már csak kín volt az utóva s valóban egészen le is mondott az ételről. - Véletlenül valahogy az ön kitűnő
- Alpesti növény-liquor, minden gyomorhurut ellen. Egy palack ára 2 frt 60 kr., egy fél palack 1 frt 40 kr., 1/4 palack 70 kr.
- Amerikai köszvénykúpok, legjobb szer minden köszvényes és vizkórban. Az étel már csak kín volt az utóva s valóban egészen le is mondott az ételről. - Véletlenül valahogy az ön kitűnő
- Angol csoda-bálsam, 1 üveggel 50 kr.
- Fiakerpor, burut, rekedtség, köhögés stb. ellen, egy doboz 33 kr., bértentes megküldéssel 60 kr.
- Fagy-bálsam Pserhofer J.-ől. Évek óta legbiztosabb szernek van elismertve mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 téglly 40 kr., bértentes megküldéssel 65 kr.
- Stoll Kola-készítményei 2 gyomor és ilegek legkitűnőbb erősítő szere.
- Kola Blixir vagy bot, 1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr., 1/4 liter 85 kr.
- Golyva-bálsam, a legmegbizhatóbb szer a golyvánál, 1 üveggel 30 kr., bértentes megküldéssel 65 kr.
- Blet-Bszenczia (prágai cseppek) megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű alussz
- Köln, 1893. április 30.
Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, küldjön innét az ön följelentésben vértisztító labdacokból 15 tekercsre utasítást meg. Egy szermetet fogadj legkedvesebb. Kiszámlázom az ön csodálatos labdacokról. Vagyok kiváló tisztelettel Pawliszák Ferencz. Köln, Lődönhal.
- Elchongbrabrant, Gföhl mellett, 1893. márcz 27.
Tisztelt ur! Alulírott tisztelettel kérem, adveskedjék az ön valóban hasznos és kitűnő labdacokból számomra legnégy 4 tekercsre megküldeni. Nem mulasztanom el egyszerint, hogy ezen kitűnő labdacok becses voltát illetőleg legmelyebb elismerővéannak neadjak kifejezést azokat, csak azért tohottam, minthé az a legmegelőbb fogva megismerjék emberiségnek ajánlani. Ezen kitűnő vértisztító labdacok becses szerűt nyilvános felhasználásáig pedig ezennel rendelkezésre hozatom. Mely tisztelettel Hahn Ignác.
- Görsdorf, Kolbach mellett oestr. Székely, 1886. okt. 8.
Tisztelt ur! Tisztelettel felkérem ön, sziveskedjék az ön egytetemes vértisztító-labdacokból egy 6 dobozról álló tekercset megküldeni. Egyedül csak az ön csodálatos labdacainak köszönetem, hogy gyomorhurutomból, mely én éven át gyötört, megszabadultam. Nem is fog nálam ezen labdacok használatát, s tekintetességének pedig ezennel a legmegelőbb köszönetem fejezem ki. Legmelyebb tisztelettel. Zwickli Anna.
- Jajok ellen kitűnő háziszser. - Egy üveggel ára 22 kr., 12 üveggel ára 2 frt.
- Por labdacok ellen. Ezen szer elűvöltja a lébészést és az elűvölt anyagot az abból származó kelentés bűz. Alábeült kioldja és ártalmatlan szernek van bebizonyítva. Egy doboz ára 50 kr., bértentes megküldéssel 75 kr.
- Keskelevelű utifü-nedv, burut, rekedtség, gúrcos köhögés stb. ellen. 1 palack ára 50 kr., két palack bértentes megküldéssel 1 frt 50 kr.
- Tannochinin-hajkenőcs. Pserhofer J.-ől. Évek óta az orvosok által valamennyi bajűvöltéshez kitűnő a legbiztosabb elismertve. 1 csomag kitűnő nagy szelenczele ára 2 frt.
- Egytetemes-lapasz, prof. Stendellől a vágot és seut selek ellen mindennemű roszindulatú gyűlések ellen, míg az időnként kirkadó idült labdagatok ellen is, a körömméreg ellen, a sebek- és gyűlések ellen, minden esetben hasonló bajok ellen sokszorosan jóval bizonyult. Egy téglly ára 50 kr., bértentes megküldéssel 75 kr.
- Egytetemes tisztító-só. Bullrich A. W.-ől. Kitűnő háziszser a vérszegénység, a székrekedés, a gyomorhurut, a rekedtség, a gúrcos köhögés stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.
- Mia-Poko, kiváló szer egyoldalú fejszagot, fogfájást, szegszások stb. ellen. Ára 1 frt.

Az itt felsorolt készítményeken kívül még az összes magyar lapokban hirdetett valamennyi bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek készletben tartanak, s netalán raktáron nem levő cikkek kívánatra pontosan s legutányosabban beszerezhetnek.

Megküldések posta után a pénz előleges beküldése mellett a leggyorsabban teljesítetnek: nagyobb megrendelések az összeg utánvétele mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerész „zum goldener Reichsapfel“

Bécs I., Singerstrasse 15.

A megrendelések viteldíjmentes megküldése csak a megfelelő viteldíjak előzetes beküldése mellett eszközölhetik, s ez esetben a postai költségek sokkal kisebbek, mint az utánvétel mellett megküldésnél.

Valódiaknak egyedül csak azon labdacok tekinthetők, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névalírással vannak ellátva, melyek minden doboz tetején ugyanazzal a névalírással bírnak veres nyomásban. Fent megnevezett különlegességek kaphatók Budapesten csak Török József gyógyszerésznél Király-utca 12.